PARADIGME DE PROGRAMARE

Curs 5

Funcții ca valori de ordinul întâi.

Funcții ca valori de ordinul întâi – Cuprins

- Importanța Calculului Lambda în matematică și programare
- Valori de ordinul întâi
- Funcții ca valori ale unor variabile / membri ai unor structuri
- Funcții ca valori de retur
  - Funcții curry
- Funcții ca argumente pentru alte funcții
  - Continuation passing style

Calcul Lambda

Istoric

- Inventat de Alonzo Church în 1932 ca un formalism matematic menit să descrie comportamentul computațional al funcțiilor (completând definiția matematică a funcțiilor ca mulțimi de perechi argument-valoare)
- Nu a reușit să înlocuiască teoria mulțimilor ca fundament al matematicii, însă s-a dovedit un model de calculabilitate echivalent cu modelul propus de Turing (Mașina Turing)
- Definiția lui Turing a avut un impact mai mare întrucât propunea un model de mașină pe care să se execute algoritmii
- Privit ca primul limbaj funcțional, pe care se bazează toate celelalte

Aspecte remarcabile

- Simplitate: orice valoare se poate modela cu doar 3 constructori
- Generalitate: funcțiile se pot aplica pe ele însele (imposibil în teoria mulțimilor, ideea de mulțime care se conține pe ea însăși ducând la paradoxuri)

Funcții ca valori de ordinul întâi – Cuprins

- Importanța Calculului Lambda în matematică și programare
- Valori de ordinul întâi
- Funcții ca valori ale unor variabile / membri ai unor structuri
- Funcții ca valori de retur
  - Funcții curry
- Funcții ca argumente pentru alte funcții
  - Continuation passing style

Valori de ordinul întâi

Date de ordinul întâi – pot fi:

- Valori ale unor variabile
- Membri în structuri compuse
- Trimise ca argumente unor funcții
- Valori returnate de o funcție

Exemple

Lucruri

Substantive

Date

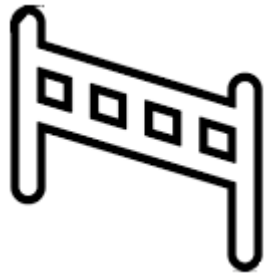

Nu neapărat de ordinul întâi

Acțiuni

Verbe

Funcții

Valori de ordinul întâi

Date de ordinul întâi – în programarea funcțională, avem doar valori de ordinul întâi!

- Valori ale unor variabile
- Membri în structuri compuse
- Trimise ca argumente unor funcții
- Valori returnate de o funcție

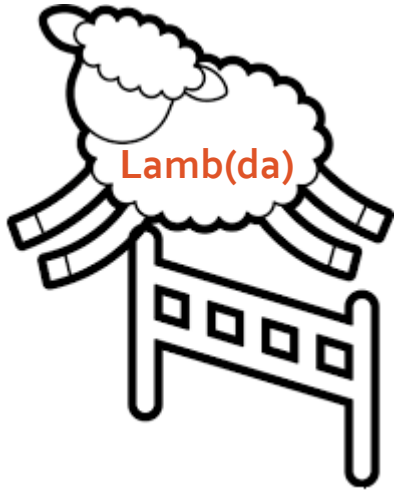

Exemple

Lucruri

Substantive

Date

Nu neapărat de ordinul întâi

Acțiuni

Verbe

Funcții

Funcții ca valori de ordinul întâi – Cuprins

- Importanța Calculului Lambda în matematică și programare
- Valori de ordinul întâi
- Funcții ca valori ale unor variabile / membri ai unor structuri
- Funcții ca valori de retur
  - Funcții curry
- Funcții ca argumente pentru alte funcții
  - Continuation passing style

Funcții ca valori evaluate la ele însele

```
1.  (define a +)
2.  (a 2 3 5)
3.
4.  null?
5.
6.  (define fs (list + (λ (x y) (- x y y)) 5))
7.  fs
8.
9.  ((cadr fs) 20 8)
```

← identificatorul a se leagă la valoarea funcției +

← funcția null? se evaluează la ea însăși

← al doilea element al listei fs este o funcție anonimă

Funcții ca valori evaluate la ele însele

```
1.  (define a +)
2.  (a 2 3 5)                                   ;; 10
3.
4.  null?                                       ;; #<procedure:null?>
5.
6.  (define fs (list + (λ (x y) (- x y y)) 5))
7.  fs                                          ;; '(#<procedure:+> #<procedure> 5)
8.
9.  ((cadr fs) 20 8)                            ;; 4
```

Funcții ca valori de ordinul întâi – Cuprins

- Importanța Calculului Lambda în matematică și programare
- Valori de ordinul întâi
- Funcții ca valori ale unor variabile / membri ai unor structuri
- Funcții ca valori de retur
  - Funcții curry
- Funcții ca argumente pentru alte funcții
  - Continuation passing style

Funcții ca valori de retur

```
1.  (define (f x)
2.    (if (< x 100) + -))
3.  (f 25)
4.  ((f 120) 16 4)
5.
6.  (define (g x)
7.    (λ (y)
8.      (cons x y)))
9.  (g 2)
10. ((g 2) '(5 2))
```

← funcția f (aplicată pe un argument) returnează o funcție de bibliotecă (+ sau -)

← funcția g (aplicată pe un argument) returnează o funcție anonimă

Funcții ca valori de retur

```
1.  (define (f x)
2.    (if (< x 100) + -))
3.  (f 25)                          ;; #<procedure:+>
4.  ((f 120) 16 4)                  ;; 12
5.
6.  (define (g x)
7.    (λ (y)
8.      (cons x y)))
9.  (g 2)                           ;; #<procedure>
10. ((g 2) '(5 2))                  ;; '(2 5 2)
```

Funcții ca valori de ordinul întâi – Cuprins

- Importanța Calculului Lambda în matematică și programare
- Valori de ordinul întâi
- Funcții ca valori ale unor variabile / membri ai unor structuri
- Funcții ca valori de retur
  - Funcții curry
- Funcții ca argumente pentru alte funcții
  - Continuation passing style

Funcții curry / uncurry

În Calculul Lambda există doar funcții unare, anonime – suficiente pentru a simula orice funcție n-ară

- O funcție binară se poate simula printr-o funcție unară care întoarce o altă funcție unară
- O funcție ternară se poate simula printr-o funcție unară care întoarce o funcție ca mai sus
- ... etc.

Funcția curry

- **Își primește argumentele pe rând**
- Poate fi aplicată parțial (doar pe o parte din argumente) caz în care întoarce o nouă funcție

Funcția uncurry

- **Își primește obligatoriu toate argumentele deodată**
- Nu poate fi aplicată parțial (o asemenea încercare rezultă într-o eroare)

Funcții curry / uncurry - Exemple

```
1.  (define (plus-curry x)
2.    (λ (y)
3.      (+ x y)))
4.
5.  (plus-curry 2)
6.  ((plus-curry 2) 10)
7.
8.  (define inc (plus-curry 1))
9.  (inc 10)
```

pe rând

```
(define (plus-uncurry x y)
  (+ x y))
```

deodată

```
(plus-uncurry 2 3)

(plus-uncurry 2)
```

Funcții curry / uncurry - Exemple

```
1.  (define (plus-curry x)
2.    (λ (y)
3.      (+ x y)))
4.
5.  (plus-curry 2) ;; #<procedure>
6.  ((plus-curry 2) 10) ;; 12
7.
8.  (define inc (plus-curry 1))
9.  (inc 10)              ;; 11
```

```
(define (plus-uncurry x y)
  (+ x y))


(plus-uncurry 2 3) ;; 5

(plus-uncurry 2)
  ;; plus-uncurry: arity mismatch;
```

Funcții curry / uncurry – Utilitate

Conduc la reutilizare de cod:

- Permit derivarea facilă de funcții din alte funcții (ex: inc din plus-curry)
- Aceste derivări pot avea loc ad-hoc, acolo unde este nevoie de ele

Funcții ca valori de ordinul întâi – Cuprins

- Importanța Calculului Lambda în matematică și programare
- Valori de ordinul întâi
- Funcții ca valori ale unor variabile / membri ai unor structuri
- Funcții ca valori de retur
  - Funcții curry
- Funcții ca argumente pentru alte funcții
  - Continuation passing style

Funcții ca argumente pentru alte funcții

Exemplu la calculator:

- Sortarea prin inserție
  - Sortare crescătoare
  - Sortare cu comparator oarecare

Funcții ca valori de ordinul întâi – Cuprins

- Importanța Calculului Lambda în matematică și programare
- Valori de ordinul întâi
- Funcții ca valori ale unor variabile / membri ai unor structuri
- Funcții ca valori de retur
  - Funcții curry
- Funcții ca argumente pentru alte funcții
  - Continuation passing style

Exemplu – continuation passing style

```
1.   (define (fact n k)
2.     (if (zero? n)
3.         (k 1)
4.         (fact (- n 1) (compose k (curry * n)))))
5.
6.   (fact 3 identity)
```

```
>(fact 2 (compose identity (curry * 3)))
>(fact 1 (compose identity (curry * 3) (curry * 2)))
>(fact 0 (compose identity (curry * 3) (curry * 2) (curry * 1)))
>((compose identity (curry * 3) (curry * 2) (curry * 1)) 1)
>6
```

Continuation passing style

Continuare

- **Funcție care reține restul calculului pentru a îl efectua ulterior**
- La aplicarea continuării k, argumentul său suferă toate prelucrările acumulate în k

Continuation passing style

- **Stil de programare în care funcțiile nu își întorc direct rezultatul, ci îl pasează ca argument unei continuări**
- Control total asupra modului și momentului în care procesăm rezultatul
  - Rezultatul final nu se mai construiește pe măsură ce avansăm sau revenim din recursivitate
  - Rezultatul final se construiește prin aplicarea continuării asupra unui „punct final” (ex: asupra cazului de bază al recursivității, dar CPS nu se limitează la asta)

CPS versus recursivitate pe stivă

- CPS este și o tehnică de a transforma recursivitatea pe stivă în recursivitate pe coadă
  - În loc să efectuăm operațiile la revenire, le acumulăm la avans, într-o continuare (ex: fact)
  - Apelul recursiv devine ultima acțiune din funcție, și Racket poate aplica tail-call optimization
- Atenție: Faptul că avem recursivitate pe coadă nu implică eficiență spațială!
  - fact-stack reține O(n) cadre de stivă – pe stivă (pericol: stack overflow)
  - fact-cps reține o funcție care ocupă spațiu O(n) – pe heap (pericol: mult garbage collection)
- În limbajele de programare în general, stiva este mai eficientă ca viteză, iar heap-ul mai rezistent la volum mare de date
- Racket optimizează excelent alocarea pe heap și mecanismul de garbage collection, astfel încât nu se observă diferența de viteză, ci doar rezistența la stack overflow

Rezumat

Date de ordinul întâi

Funcții curry

Funcții uncurry

Aplicație parțială

Continuare

Continuation passing style

Rezumat

Date de ordinul întâi: valori ale unor variabile, membri în structuri, argumente, valori de retur

Funcții curry

Funcții uncurry

Aplicație parțială

Continuare

Continuation passing style

Rezumat

Date de ordinul întâi: valori ale unor variabile, membri în structuri, argumente, valori de retur

Funcții curry: își primesc argumentele pe rând, se pot aplica doar pe o parte din argumente

Funcții uncurry

Aplicație parțială

Continuare

Continuation passing style

Rezumat

Date de ordinul întâi: valori ale unor variabile, membri în structuri, argumente, valori de retur

Funcții curry: își primesc argumentele pe rând, se pot aplica doar pe o parte din argumente

Funcții uncurry: își primesc argumentele deodată, nu se pot aplica parțial

Aplicație parțială

Continuare

Continuation passing style

Rezumat

Date de ordinul întâi: valori ale unor variabile, membri în structuri, argumente, valori de retur

Funcții curry: își primesc argumentele pe rând, se pot aplica doar pe o parte din argumente

Funcții uncurry: își primesc argumentele deodată, nu se pot aplica parțial

Aplicație parțială: aplicația unei funcții curry doar pe o parte din argumente, întoarce o nouă funcție care așteaptă restul de argumente

Continuare

Continuation passing style

Rezumat

Date de ordinul întâi: valori ale unor variabile, membri în structuri, argumente, valori de retur

Funcții curry: își primesc argumentele pe rând, se pot aplica doar pe o parte din argumente

Funcții uncurry: își primesc argumentele deodată, nu se pot aplica parțial

Aplicație parțială: aplicația unei funcții curry doar pe o parte din argumente, întoarce o nouă funcție care așteaptă restul de argumente

Continuare: funcție care reține restul calculului pentru a îl efectua ulterior

Continuation passing style

Rezumat

Date de ordinul întâi: valori ale unor variabile, membri în structuri, argumente, valori de retur

Funcții curry: își primesc argumentele pe rând, se pot aplica doar pe o parte din argumente

Funcții uncurry: își primesc argumentele deodată, nu se pot aplica parțial

Aplicație parțială: aplicația unei funcții curry doar pe o parte din argumente, întoarce o nouă funcție care așteaptă restul de argumente

Continuare: funcție care reține restul calculului pentru a îl efectua ulterior

Continuation passing style: stil de programare în care funcțiile nu își întorc direct rezultatul, ci îl pasează ca argument unei continuări

- se poate folosi pentru a transforma recursivitatea pe stivă în recursivitate pe coadă (mutând toate operațiile asupra apelurilor recursive într-un parametru de tip continuare)